RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich
dr Janusz KOCHANOWSKI

RPO-589162-VI/08/AB

00-090 Warszawa Tel. centr. 0-22 551 77 00
Al. Solidarności 77 Fax 0-22 827 64 53

Warszawa, 20/06/2008r.

Pan
Jan Vincent - Rostowski
Minister Finansów
WARSZAWA

Wielce Szanowny Panie Ministrze

I. Ksiądz Michał Heller, profesor filozofii na Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie, jako pierwszy Polak został uhonorowany jedną z najbardziej prestiżowych i najwyżej na świecie dotowanych nagród dla uczonych - nagrodą Templetona (Templeton Prize for Progress Toward Research or Discoveries about Spirituals Realities). Nagroda jest przyznawana corocznie osobom indywidualnym za działania związane z pokonywaniem barier pomiędzy nauką a religią. Ksiądz Profesor otrzymał ją za całokształt działalności.

Nagrodę - w wysokości 820 tys. funtów - Laureat przeznaczył na utworzenie w Krakowie Centrum im. Kopernika, będącego wspólną inicjatywą Uniwersytetu Jagiellońskiego i Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie. Celem Centrum będzie badanie relacji między nauką, filozofią i teologią.

Nagroda jest przyznawana przez Fundację Templetona mającą siedzibę w Wielkiej Brytanii. W świetle ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2000 r. Nr 14, poz. 176 z późn. zm.) stanowi ona przychód z innych źródeł (art. 10 ust. 1 pkt 9) i nie jest zwolniona od podatku. Konwencja między Rzecząpospolitą Polską a Zjednoczonym Królestwem Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej w sprawie unikania podwójnego opodatkowania i zapobiegania uchylaniu się od opodatkowania w zakresie podatków od dochodu i od zysków majątkowych, podpisana w Londynie dnia 20 lipca 2006 r.

(Dz. U. z 2006 r. Nr 250, poz. 1840) również nie wyłącza nagrody Templetona od opodatkowania w Polsce.

W tym stanie prawnym Ksiądz Profesor będzie obowiązany zapłacić - w terminie do 30 kwietnia 2009 r. - podatek dochodowy od otrzymanej nagrody, mimo przeznaczenia jej na szczytny cel.

Ksiądz Profesor został nadto wyróżniony nagrodą Prezesa Rady Ministrów za 2006 r. za wybitny dorobek naukowy (70 tys. zł). Nagroda - przyznana w 2007 r. - wręczona została w marcu 2008 r. Z ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych wynika, że nagrody Prezesa Rady Ministrów nie są objęte zwolnieniem od podatku.

Przepisy ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2005 r. Nr 8, poz. 60 z późn. zm.) nie przewidują instrumentów prawnych, które umożliwiałyby organom podatkowym zwolnienie od obowiązku zapłaty podatku, którego termin płatności nie upłynął. Istnieje wyłącznie możliwość zastosowania przez naczelnika urzędu skarbowego - na wniosek podatnika - instytucji umorzenia zaległości podatkowej. Jest to zatem jedyny środek prawny, z którego może skorzystać Ksiądz Profesor.

II. 1. Sytuacja podatkowa Księdza Profesora unaocznia niedoskonałość uregulowań ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, która - mimo licznych deklaracji kolejnych rządów o znaczeniu jakie przypisuje rozwojowi nauki - dotychczas nie przewiduje zwolnienia od podatku krajowych i zagranicznych nagród pieniężnych, przyznawanych za wybitne osiągnięcia w dziedzinie nauki. Zwolnieniami tymi nie są również objęte nagrody przyznawane za wybitne osiągnięcia w dziedzinie literatury i sztuki oraz za działania na rzecz utrzymania pokoju, budowania sprawiedliwości społecznej oraz wspierające rozwój demokracji i praw człowieka.

Przeprowadzona analiza rodzajów nagród przyznawanych za wybitne osiągnięcia w wymienionych dziedzinach prowadzi do wniosku, że materia ta jest wysoce zróżnicowana ze względu na wielość programów nagradzania - zagranicznych i krajowych - i źródła ich finansowania.

Bezspornie nagrodą cieszącą się największym międzynarodowym prestiżem jest Nagroda im. Alfreda Nobla przyznawana w dziedzinach chemii, fizyki, medycyny, literatury, ekonomii oraz za działalności na rzecz utrzymania pokoju. Nagroda ma znakomitą reputację i przynosi znaczne korzyści finansowe. Laureaci wybierani są co roku przez Królewską Szwedzką Akademię Nauk (fizyka i chemia), Królewski Karoliński Instytut Medyczno-Chirurgiczny (medycyna) i Akademię Szwedzką (literatura). Pokojowa Nagroda Nobla przyznawana jest przez Norweski Komitet Nobla. Nagroda dla ekonomistów nosząca nazwę Nagrody Banku Szwecji

im. Alfreda Nobla w dziedzinie ekonomii jest fundowana przez Centralny Bank Szwedzki (nie została ona ustanowiona przez Alfreda Nobla).

W drugiej połowie XX wieku trzech Polaków zostało uhonorowanych Nagrodą Nobla: w 1980 r. poeta Czesław Miłosz otrzymał Literacką Nagrodę Nobla, w 1983 r. Lech Wałęsa został Laureatem Pokojowej Nagrody Nobla, zaś w 1996 r. Literacką Nagrodę Nobla otrzymała poetka Wisława Szymborska. W momencie otrzymania nagrody Pan Czesław Miłosz przebywał na emigracji. Gdy nagrodę otrzymał Prezydent Lech Wałęsa nie obowiązywał jeszcze system powszechnego opodatkowania dochodów ludności, zaś Pani Wisława Szymborska została zwolniona od zapłaty podatku indywidualną decyzją naczelnika właściwego urzędu skarbowego opartą na przepisie Ordynacji podatkowej, obecnie już nie obowiązującym.

Liczba nagród, którymi mogą być uhonorowani naukowcy - w tym polscy - jest znaczna. Według jednej z list nagrody za badania naukowe mogą zostać przyznane w dziedzinach: antropologii - 5; biologii - 17; chemii - 8; nauki o ziemi - 11; ekonomii - 9; nauk technicznych - 12; historii - 3; prawa - 5; matematyki - 12; medycyny - 12 (lista w języku polskim jest dostępna w Google pod hasłem: „Jan.Kułakowski, poseł do Parlamentu Europejskiego|Nagrody za badania naukowe" i obejmuje Nagrody Nobla w poszczególnych wymienionych dziedzinach nauki). Nie obejmuje ona jednak wszystkich nagród.

Trzema najbardziej prestiżowymi nagrodami naukowymi Unii Europejskiej - których brak na tej liście - są nagroda w dziedzinie komunikacji naukowej, nagroda im. Marii Curie dla najlepszych oraz nagroda Kartezjusza. W dniu 12 marca 2008 r. w Brukseli po raz pierwszy równocześnie je wręczono. Trzy nagrody w dziedzinie komunikacji naukowej - o wartości 60 tys. euro każda - zostały przyznane za projekty, które wzbudzają wśród społeczeństwa zainteresowanie badaniami naukowymi i przyczyniają się do ich lepszego zrozumienia. Nagrody im. Marii Curii - przyznawane za wybitne osiągnięcia naukowe - otrzymało pięciu laureatów (po 50 tys. euro), zaś nagrody Kartezjusza za badania naukowe - trzy międzynarodowe zespoły naukowców (w łącznej kwocie 1.360 tys. euro).

Nagrodą o międzynarodowym charakterze, którą mogą być uhonorowani naukowcy różnych dyscyplin i artyści jest Nagroda Wolfa (nie wymieniona na liście). Przyznawana jest przez Fundację Wolfa w Izraelu za wybitne osiągnięcia na rzecz ludzkości i przyjaźni między narodami. Corocznie komitety złożone z międzynarodowych ekspertów przyznają 5 - 6 nagród w dziedzinach: chemii, fizyki, matematyki, medycyny, rolnictwa i sztuki. Nagrody w sztuce są przyznawane na przemian w architekturze, muzyce, malarstwie i rzeźbie. Laureat otrzymuje m. in. 100 tys. dolarów USA. W 1987 r. nagrodą w dziedzinie muzyki został wyróżniony kompozytor Krzysztof Penderecki.

Nagroda im. Mortona Deutscha (Morton Deutsch Awards for Social Justice) jest przyznawana przez International Center for Cooperation and Conflict Resolution Columbia University (ICCCR) za wybitne osiągnięcia w zakresie wcielania w życie naukowych podstaw rozwiązywania konfliktów społecznych. Ma na celu uhonorowanie najbardziej skutecznych naukowców-praktyków działających na rzecz budowania sprawiedliwości społecznej. Nie udało się ustalić czy nagroda wiąże się z gratyfikacją finansową (nie wymieniona na liście).

Bardzo liczne są wyróżnienia o charakterze międzynarodowym za dokonania w dziedzinie matematyki i informatyki, są to m. in.:

- Medal Fieldsa: ustanowiony w 1932 r. (nie wymieniony na liście). Związana jest z nim premia finansowa (2 tys. dolarów USA). Przyznawany jest co cztery lata za wyniki, które miały największy wpływ na rozwój matematyki przez Międzynarodową Unię Matematyczną (IMU - International Mathematical Union) wyłącznie młodym matematykom (którzy nie ukończyli 40 lat);

  Medal Sylwestra: wyróżnienie ustanowione w 1901 r. (nie wymieniony na liście). Medal jest przyznawany co trzy lata przez brytyjskiej Towarzystwo Królewskie. Wraz z medalem laureat otrzymuje nagrodę pieniężną w wysokości 1 tys. funtów;

- Nagroda im. Abela: coroczna nagroda w dziedzinie matematyki w wysokości 980 tys. dolarów, ustanowiona w 2001 r. przez norweski rząd. Laureatów wybiera komitet powoływany przez Norweską Akademię Nauk w porozumieniu z IMU;

- Nagroda im. Carla Friedricha Gaussa: honorowany jest nią naukowiec, którego badania mają wpływ na rozwój matematyki, technologii, biznesu lub pomagają w codziennym życiu. Składa się z medalu i nagrody pieniężnej. Jest przyznawana wspólnie przez Deutsche Mathematiker - Vereinigung (DMV - Niemiecki Matematyczny Związek Zawodowy) i IMU. Źródłem nagrody pieniężnej jest nadwyżka budżetu Międzynarodowej Unii Matematycznej w Berlinie;

- Nagroda Shawa (wymieniona na liście w kategorii „Biologia"): ufundowana przez osobę prywatną, przyznawana jest od 2004 r. w trzech dziedzinach - matematyki, nauki o życiu i medycyny oraz astronomii w wysokości 1 min dolarów USA;

- Nagroda Nevanlinny (nie wymieniona na liście): ufundowana przez Uniwersytet w Helsinkach i przyznawana na Międzynarodowych Kongresach Matematyków za wybitne osiągnięcia o charakterze matematycznym, dokonane w dziedzinach

nauk o przetwarzaniu informacji, tj. informatyki teoretycznej (nie udało się ustalić czy nagroda jest związana z gratyfikacją pieniężną);

- Nagroda A. M. Turinga: przyznawana corocznie przez Association for Computing Machinery (ACM) w wysokości 250 tys. dolarów USA. Nagroda jest sponsorowana przez Intel i Google.

Szczególną grupę stanowią nagrody przyznawane za działalność na rzecz utrzymania pokoju oraz rozwoju demokracji i praw człowieka. Obok Pokojowej Nagrody Nobla - jako cieszącej się największym międzynarodowym prestiżem - można tu wskazać Nagrodę Karola Wielkiego, ustanowioną w Akwizgranie i przyznawaną corocznie od 1950 r. wybitnym osobistościom i instytucjom za zasługi w promowaniu pokoju i jedności Europy. Obok dyplomu i medalu jej laureaci otrzymują 5 tys. euro. W 1998 r. została ona przyznana Panu Bronisławowi Geremkowi - Ministrowi Spraw Zagranicznych. Nowojorski Uniwersytet New School przyznaje Nagrodę Uniwersytet na Wygnaniu (University-In-Exile Award) ustanowioną w celu uhonorowania osób i instytucji wspierających rozwój demokracji i praw człowieka. W 1986 r. otrzymał ją Pan Adam Michnik, w 2008 r. - Pani Wanda Nowicka. Nie udało się ustalić czy nagroda jest związana z gratyfikacją finansową.

2. Liczne są polskie nagrody dla uczonych polskich i obcokrajowców. W tej grupie największym prestiżem cieszą się nagrody Fundacji na rzecz Nauki Polskiej (FNP), zwane „Polskimi Noblami" (wymienione na liście w poszczególnych kategoriach). Służą wyróżnieniu uczonych, których dokonania wnoszą zauważalny wkład w życie duchowe i postęp cywilizacyjny Polski oraz przyczyniają się do promocji nauki polskiej w świecie. Nagroda jest przyznawana w czterech obszarach: nauk humanistycznych i społecznych; nauk przyrodniczych i medycznych; nauk ścisłych oraz nauk technicznych. W każdym z obszarów nauki przyznawana jest jedna nagroda i można otrzymać ją tylko raz. Kandydatami do nagrody mogą być: uczeni polscy pracujący w Polsce; uczeni polscy pracujący obecnie poza granicami kraju, pod warunkiem utrzymywania stałych, udokumentowanych wspólnymi badaniami lub/i publikacjami, kontaktów naukowych z Polską; uczeni obcokrajowcy mieszkający i pracujący w Polsce od co najmniej czterech lat oraz uczeni obcokrajowcy zajmujący się problematyką polską. Rada Fundacji w porozumieniu z zarządem Fundacji określa corocznie wysokość nagrody (w 2007 r. - 200 tys. zł). Uroczystość wręczenia nagród za 2008 r. odbędzie się 7 grudnia.

Nagroda „Copernicus" (Copernicus Award) jest wspólnym przedsięwzięciem Fundacji na rzecz Nauki Polskiej i niemieckiej organizacji pozarządowej wspierającej naukę - Deutsche Forschungsgemeinschaft. Celem nagrody jest wyróżnienie najbardziej aktywnych uczestników polsko - niemieckiej współpracy naukowej, którzy mogą wykazać się wyróżniającym dorobkiem badawczym,

będącym rezultatem tej współpracy oraz sukcesami w promowaniu młodej kadry badawczej. Nagroda przyznawana jest w drodze konkursu dwóm uczonym, zajmującym się dowolną dziedziną nauki - jednemu z Polski i jednemu z Niemiec. Wynosi 50 tys. euro - po 25 tys. euro dla każdego z Laureatów. Laureat z Polski otrzymane 25 tys. euro może przeznaczyć na kontynuację polsko-niemieckiej współpracy naukowej, w szczególności na wspieranie młodych naukowców (15 tys. euro). Pozostałe 10 tys. euro stanowi imienną nagrodę dla Laureata.

Nagroda im. Artura Rojszczaka, przyznawana jest corocznie przez Klub Stypendystów Zagranicznych Fundacji na rzecz Nauki Polskiej młodym doktorom, którzy obronili pracę doktorską i wyróżniają się humanistyczną postawą, uczciwością i pasją naukową. Laureat musi być uczonym prowadzącym rzetelną działalność naukową (w dowolnej dziedzinie), dydaktyczną i społeczną, umiejącym przekraczać granice swojej specjalizacji. Klub określa corocznie wysokość środków finansowych przeznaczonych na nagrodę (w 2008 r. - 5 tys. zł).

3. Mając na uwadze realizację celów polityki naukowej, naukowo-technicznej i innowacyjnej państwa, potrzebę zwiększania roli nauki w rozwoju gospodarczym i społecznym kraju oraz w uznaniu całokształtu działalności lub za wybitne osiągnięcia w danym roku w dziedzinie twórczości artystycznej, upowszechniania i ochrony dóbr kultury o znaczeniu ogólnokrajowym lub międzynarodowym ustawodawca upoważnił organy administracji publicznej do przyznawania nagród. Itak.

Na podstawie art. 32 ust. 2 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. Nr 65, poz. 595 z późn. zm.) Prezes Rady Ministrów przyznaje nagrody za wybitny dorobek naukowy lub artystyczny, wybitne osiągnięcia naukowe lub artystyczne, wybitne krajowe osiągnięcia naukowo-techniczne, których wdrożenie przyniosło wymierne efekty ekonomiczne lub efekty społeczne oraz za rozprawy doktorskie i habilitacyjne (rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 27 sierpnia 2004 r. w sprawie liczby, wysokości oraz warunków i trybu przyznawania nagród Prezesa Rady Ministrów za wyróżnione rozprawy doktorskie i habilitacyjne oraz działalność naukową naukowo-techniczną lub artystyczną - Dz. U. Nr 196, poz. 2016 z późn. zm.).

Na podstawie art. 14a ust. 2 ustawy z dnia 8 października 2004 r. o zasadach finansowania nauki (Dz. U. Nr 238, poz. 2390 z późn. zm.) Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego ustanawia corocznie nie więcej niż 3 nagrody za wybitne osiągnięcia naukowe lub naukowo-techniczne. Wysokość nagrody nie może przekroczyć piętnastokrotnej minimalnej miesięcznej stawki wynagrodzenia zasadniczego przewidzianego dla stanowiska profesora zwyczajnego zatrudnionego

w uczelni publicznej (w 2007 r. do 57.450 zł). Są to nagrody indywidualne przyznawane w kategoriach badań na rzecz: rozwoju nauki, rozwoju społeczeństwa oraz rozwoju gospodarki (rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 17 października 2007 r. w sprawie nagród za wybitne osiągnięcia naukowe oraz naukowo-techniczne - Dz. U. Nr 195, poz. 1407).

Nauczyciele akademiccy mogą otrzymywać za osiągnięcia naukowe, dydaktyczne oraz organizacyjne albo za całokształt dorobku nagrody rektora oraz nagrody ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego. Nauczyciele akademiccy zatrudnieni w uczelni wojskowej, uczelni służb państwowych, uczelni artystycznej, uczeni morskiej lub uczelni medycznej mogą również otrzymywać za osiągnięcia naukowe, dydaktyczne lub organizacyjne albo za całokształt dorobku nagrody rektora oraz nagrody właściwego ministra, odpowiednio: Ministra Obrony Narodowej, ministra właściwego do spraw wewnętrznych, ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, ministra właściwego do spraw zdrowia oraz ministra właściwego do spraw gospodarki morskiej (art. 155 ust. 1 i 2 w zw. z art. 33 ust. 2 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym - Dz. U. Nr 164, poz. 1365 z późn. zm.). Zasady przyznawania nagród regulują przepisy rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 23 lipca 2007 r. w sprawie nagród ministra dla nauczycieli akademickich (Dz. U. Nr 139, poz. 978).

Od 1997 r. najznakomitsi przedstawiciele środowisk twórczych wyróżniani są Doroczną Nagrodą Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Nagroda ta pozwala Ministrowi podkreślić najważniejsze nurty i zjawiska pojawiające się w kulturze poprzez uhonorowanie osób, które je tworzą. W 2007 r. nagroda finansową wynosiła 36 tys. zł. Do jej przyznawania upoważnia Ministra art. 7a ustawy z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (Dz. U. z 2001 r. Nr 13, poz. 123 z późn. zm.). Zgodnie z tym przepisem inni ministrowie, w odniesieniu do podległych im ośrodków i instytucji kultury, w uzgodnieniu z ministrem właściwym do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, a także jednostki samorządu terytorialnego mogą ustanawiać i przyznawać doroczne nagrody za osiągnięcia w dziedzinie twórczości artystycznej, upowszechniania i ochrony kultury (rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 7 czerwca 2000 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu przyznawania dorocznych nagród za osiągnięcia w dziedzinie twórczości artystycznej, upowszechniania i ochrony kultury oraz ich wysokości - Dz. U. Nr 50, poz. 593).

Wszystkie te nagrody są finansowane z budżetu państwa.

Z środków Funduszu Promocji Kultury - którego przychodem są wpływy z dopłat do stawek w grach stanowiących monopol Państwa - Minister Kultury i

Dziedzictwa Narodowego może przyznawać, indywidualne lub zbiorowe, nagrody dla twórców i animatorów kultury (§ 2 ust. 2 rozporządzenia Ministra Kultury z dnia 28 stycznia 2005 r. w sprawie szczegółowych warunków uzyskiwania dofinansowania realizacji zadań z zakresu kultury, trybu składania wniosków oraz przekazywania środków z Funduszu Promocji Kultury - Dz. U. Nr 24 poz. 200 z późn. zm.).

3. Promowanie nauki odbywa się również poprzez organizowanie konkursów. Od 1989 r. Unia Europejska organizuje Konkurs Prac Młodych Naukowców Unii Europejskiej, który obecnie jest częścią programu „Nauka w społeczeństwie". Konkurs obejmuje nauki ścisłe, przyrodnicze, technikę, a od 2004 r. nauki społeczne i ekonomiczne. Każdy kraj może zgłosić trzy prace. Wszyscy autorzy muszą być w wieku 14 - 20 lat w czasie finałów europejskich, które odbywają się każdego roku we wrześniu. W Finałach Europejskich prace są oceniane przez międzynarodowe jury, które przyznaje nagrody pieniężne oraz nagrody w formie staży w czołowych europejskich instytucjach badawczych i udziału w międzynarodowych spotkaniach młodzieży wybitnie uzdolnionej. Finał Europejski poprzedzają krajowe eliminacje. Uroczystość zakończenia Polskich Eliminacji Konkursu Prac Młodych Naukowców Unii Europejskiej 2008 odbyła się 11 stycznia 2008 r. Polski Komitet Konkursu przyznał trzy pierwsze nagrody (po 5 tys. zł), trzy drugie nagrody (po 4 tys. zł) oraz trzy trzecie nagrody (po 3 tys. zł). Koszty Polskich Eliminacji i przygotowań do finałów europejskich pokrywane są ze środków przyznanych przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz Ministerstwo Edukacji Narodowej.

Ustawa o podatku dochodowym od osób fizycznych nie definiuje terminu „konkurs" - mimo, że nim się posługuje - wobec czego należy odwołać się do jego językowego znaczenia. Termin ten oznacza: „współubieganie się o pierwszeństwo w jakimś zakresie; imprezę o określonym programie, mającą na celu wyłonienie przez eliminację najlepszych autorów lub wykonawców." (E. Sobol: *Podręczny Słownik Języka Polskiego,* Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1996 r. s. 354). Stosownie do art. 21 ust. 1 pkt 68 tej ustawy wolna jest od podatku wartość wygranych w konkursach i grach organizowanych i emitowanych (ogłaszanych) przez środki masowego przekazu (prasa, radio i telewizja) oraz konkursach z dziedziny nauki, kultury, sztuki, dziennikarstwa i sportu, a także nagród związanych ze sprzedażą premiową-jeżeli jednorazowa wartość tych wygranych lub nagród nie przekracza kwoty 760 zł. W pozostałych przypadkach - z wyłączeniem wygranych w grach i loteriach, o których mowa w art. 21 ust. 1 pkt 6 i 6a ustawy - zastosowanie ma art. 30 ust. 1 pkt 2 ustawy, zgodnie z którym z tytułu wygranych w konkursach, grach i zakładach wzajemnych lub nagród związanych ze sprzedażą premiową

pobiera się zryczałtowany podatek dochodowy w wysokości 10 % wygranej lub nagrody.

Ustawodawca przewidział zatem bardziej korzystną formę opodatkowania - zryczałtowany podatek wg niższej stawki od ujętych w skali podatkowej - dla nagród uzyskanych w konkursach naukowych. Nie przewidział takich samych zasad dla nagród przyznawanych dla naukowców za wybitne osiągnięcia w dziedzinie nauki lub dla twórców - za wybitne osiągnięcia w dziedzinie kultury lub sztuki, czy dla osób nagrodzonych za działania na rzecz utrzymania pokoju lub budowania sprawiedliwości społecznej.

Ustawodawca nie przewidział zmniejszenia przez osobę fizyczną podstawy opodatkowania podatkiem dochodowym z tytułu dokonania darowizny przeznaczonej na finansowanie badań naukowych lub innych celów wskazanych w ustawie o zasadach finansowania nauki. Stąd dokonanie darowizny przez Księdza Profesora Michała Hellera na cele naukowe pozostaje bez znaczenia dla jego zobowiązania w podatku dochodowym od osób fizycznych za 2008 r.

III. W 2008 r. Laureatem nagrody naukowej „Copernicus" został Doc. dr hab. Andrzej Sobolewski z Instytutu Fizyki PAN. Współnagrodzonym jest Prof. Wolfgang Domcke kierujący Katedrą Chemii Teoretycznej Politechniki Monachijskiej. Obaj naukowcy odebrali nagrodę w maju 2008 r. Zostali wyróżnieni za osiągnięcia naukowe będące rezultatem prowadzonych wspólnie badań, w toku których zidentyfikowali i scharakteryzowali mechanizm odpowiedzialny za odporność na promieniowanie nadfioletowe podstawowych struktur biologicznych (DNA i białka). Odkrycie to ma przełomowe znaczenie dla dalszych badań nad początkiem życia na Ziemi. Wobec szczególnego podziału nagrody, której część Laureat polski powinien przeznaczyć na dalsze badania może - jak się wydaje - powstać wątpliwość czy przychodem podlegającym opodatkowaniu będzie nagroda w pełnej wysokości czy w kwocie 10 tys. euro. Kolejna wątpliwość może dotyczyć sytuacji podatkowej Prof. Wolfganga Domcke - czy z tytułu otrzymanej nagrody podlega w Polsce ograniczonemu obowiązkowi podatkowemu ?

Dwaj wybitni polscy psychologowie społeczni są Laureatami Nagrody im. Mortona Deutscha. W dniu 3 kwietnia 2008 r. na Uniwersytecie Columbia odbyła się ceremonia jej wręczenia. Nagrodzeni to Prof. Janusza Grzelak - psycholog społeczny i specjalista w zakresie psychologii negocjacji i konfliktu, Dziekan Wydziału Psychologii Uniwersytetu Warszawskiego oraz Prof. Janusz Reykowski, znany za granicą i w kraju z wybitnych osiągnięć w psychologii osobowości i psychologii politycznej, członek korespondencyjny Polskiej Akademii Nauk, założyciel Instytutu Psychologii PAN i współzałożyciel Szkoły Wyższej Psychologii Społecznej w Warszawie. Jeśli nagroda jest związana z gratyfikacją finansową obaj Laureaci

będą obowiązani zapłacić podatek dochodowy, nie wydaje się bowiem aby przepisy umowy między Rządem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej a Rządem Stanów Zjednoczonych Ameryki o uniknięciu podwójnego opodatkowania i zapobieżeniu uchylaniu się od opodatkowania w zakresie podatków od dochodu, podpisanej w Waszyngtonie dnia 8 października 1974 r. (Dz. U. z 1976 z Nr 31, poz. 178) wyłączały ten przychód spod opodatkowania w Polsce.

Prezes Rady Ministrów uhonorował nagrodami za wybitny dorobek naukowy 4 naukowców, za wybitne osiągnięcia naukowe - 5, za rozprawy habilitacyjne - 8, za rozprawy doktorskie - 26, za wybitne krajowe osiągnięcia naukowo-techniczne - 4 zespoły badawcze.

Sytuacja podatkowa wszystkich nagrodzonych naukowców będzie taka sama jak Księdza Profesora Michała Hellera - w związku z otrzymaniem nagrody ciąży na nich obowiązek w podatku dochodowym od osób fizycznych za 2008 r.

IV. Rozwój gospodarczy Polski i jej pozycja na arenie międzynarodowej będą zależały głównie od poziomu polskiej nauki i stopnia wykształcenia obywateli. Jednym z najważniejszych celów Wspólnoty jest wzmocnienie bazy naukowej i technologicznej przemysłu europejskiego na arenie międzynarodowej. Aby ten cel osiągnąć Wspólnota zachęca ośrodki badawcze i wyższe uczelnie, przedsiębiorstwa oraz inne instytucje do prowadzenia badań oraz podejmowania innych działań na rzecz rozwoju technologicznego. Takie działania będą miały pozytywny wpływ na postęp gospodarczy, społeczny i kulturalny wszystkich państw członkowskich, w tym Polski.

Honorowanie polskich uczonych, literatów, twórców szczycących się wybitnymi osiągnięciami w dziedzinie sztuki, osób oddanych działalności na rzecz utrzymania pokoju, budowania sprawiedliwości społecznej, wspierania demokracji i praw człowieka uznanymi nagrodami międzynarodowymi przynosi zaszczyt nie tylko samym Laureatom lecz podnosi prestiż Polski i umacnia jej pozycję. Takie zdarzenia odbija się głębokim echem w społeczeństwie. Pozwolę sobie przypomnieć z jaką radością i satysfakcją Polacy przyjęli przyznanie Literackiej Nagrody Nobla Pani Wisławie Szymborskiej.

Uznanie dla osiągnięć w wymienionych dziedzinach wyrażające się przyznawaniem nagród cieszących się znaczącym prestiżem stanowi jeden z bodźców umożliwiających naszym obywatelom dostrzeżenie i docenienie znaczącej roli tych dziedzin w życiu społecznym i w rozwoju Polski.

Zwracam się zatem do Pana Ministra o rozważenie wystąpienia z inicjatywą ustawodawczą mającą za przedmiot wprowadzenie zwolnienia od podatku dochodowego od osób fizycznych przychodów z nagród przyznawanych przez

podmioty krajowe i zagraniczne uczonym, zarówno polskim, jak i obcokrajowcom. Wnoszę również o rozważenie zasadności objęcia zwolnieniem nagród przyznawanych w dziedzinach literatury i sztuki oraz za działalność na rzecz utrzymania pokoju, budowania sprawiedliwości społecznej, wspierania demokracji i praw człowieka - zwłaszcza Pokojowej i Literackiej Nagrody Nobla.

Mam świadomość, że ze względu na skomplikowany charakter omawianej materii prace na projektem stosownych unormowań mogą być bardzo trudne i niemożliwe do zakończenia przed przedstawieniem Sejmowi projektu ustawy nowelizującej ustawę o podatku dochodowym od osób fizycznych. Warunkiem objęcia zwolnieniem zdarzeń powodujących powstanie obowiązku podatkowego za 2008 r., będzie nadanie wstecznego działania tym przepisom. Jeśli do końca roku nie nastąpi uchwalenie stosownych przepisów - obejmujących swoim zakresem zdarzenia zaistniałe w 2008 r. i powodujące powstanie obowiązku podatkowego za tenże rok - wnoszę o rozważenie przez Pana Ministra zasadności wydania w trybie art. 22 § 1 pkt 1 Ordynacji podatkowej rozporządzenia o zaniechaniu w całości poboru podatku dochodowego od osób fizycznych za 2008 r. od przychodów z nagród przyznawanych przez podmioty krajowe i zagraniczne dla naukowców, w dziedzinach literatury i sztuki oraz za działalność na rzecz utrzymania pokoju, budowania sprawiedliwości społecznej oraz wspierania demokracji i praw człowieka.

Łączę wyrazy szacunku

/-/ Janusz Kochanowski